

**Arnoldi Corvini â Belderen, Batavi, Jcti quondam
Consummatissimi, Consilarii Electoralis & Professoris
Moguntini Publici, &c. Tractatus Geminus De Personis
Atque Beneficiis Ecclesiasticis Sive ...**

opus posthumum, diu desideratum, nunc demum excusum, & indice
locupletissimo instructum

De beneficiis ecclesiasticis

Corvinus van Beldern, Arnold

Francofurti ad Moenum, 1708

VD18 10184902

De Criminibus, propter quæ vacant Beneficia. Tit. 10

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62028)

Arragon. quest. 11. art. 3. vers. ad aliud. de Legib. Collegior. Garcias d. loco 36. Diff. Gutierr. d. cap. 5. num. 17. Molina d. disput. 96. circa fin.

TITULUS X.

De Criminibus, propter quæ vacant Beneficia.

SUMMARI A.

1. *Continuatio.* *Laicis, species est Simonie.*
2. *Ipsa jure inducit Beneficii vacationem Simoniam.*
3. *Saltem hodie, ex constitutione Pauli II.*
4. *Pœna Simoniacæ impetrationis quæ.*
5. *Simoniam est triplex.*
6. *Constitutio Pauli recipitur in Reali.*
7. *Non Mentali.*
8. *Omnino Conventionali.*
9. *Dicta obtinent in Simoniacis manifestis; non occultis.*
10. *His indicitur Purgatio Canonica.*
11. *Petitio investitura à*
12. *Circa eam Concilii Parisiensis Constitutio.*
13. *Vacationem Beneficii ipso jure inducit Hæresis.*
14. *Et Apostasia:*
15. *Schisma, sicut Hæresi conjunctum:*
16. *Perduellio.*
17. *Per sententiam Perjurium Judiciale.*
18. *Ut et Falsum commissum in literis Apostolicis:*
19. *Et Sacrilegium.*
20. *Scortatio publica, Con-*

[Uuu] 2 cubi-

*cubinatus, Adulterium, nota iniusta beneficio pri-
Sodomia. vat.*

21. *An homicidium con- 24. Infamiam intellige
troversum. juris.*

22. *Dicimus ipso jure. 25. Privat per senten-
23. Beneficiatum infamia tiam.*

1 **D**ictis præmissis, discurrendum nunc, quæ crimina probatio-
nem & quomodo inducant.

2 Sunt ea varia. Primum est *Simonia*: *Felin. ad c. no-
stra. de rescript. crimen omnium gravissimum: c. tanta
est. 7. c. per tuas. 32. de Simonia. Vide supra lib. 4. tit. 8.*
ut non tantum ob illud privetur Clericus Beneficii per illud adeptis,
sed & aliis legitimè acquisitis. *can. sanè quisquis. 15. qu. 9. c. inquisi-
tionis. de accusation. Papius. tom. 3. Notarior. lib. 2. Petr. Gregor. de benefi-
cap. 26. num. 2.* Quia *Simoniacus* possessionis beneficiorum est inca-
pax; ut infamis: nisi fuerit absolutus, aut cum eo dispensatum. *c. ex
diligenti. 17. & ibi Gloss. ad verb. infamia. de Simonia.*

3 Dicunt quidam Interpretes olim *Simoniacum* non fuisse priva-
tum ipso jure beneficiis, sed sententiam fuisse necessariam; quia in
*can. 3. Presbyteri. 1. qu. 1. & can. de hoc. 11. & c. insinuation. 13. de
Simonia. & c. 2. de concess. prabend.* Pontifices utuntur his verbis futuri
temporis, *deponatur, privetur, amoveas.* Quæ verba alii volunt deno-
tare executionem, & subintelligendam esse privationem ipso jure.
Quicquid sit dubitatio hæc *Pauli II. constitutione in c. cum detestabile.
2. extr. de Simonia.* hodiè est præcisâ; Quæ placuit *Simoniacum* ipso
jure pati omnes poenas, quæ adversus eum canonibus & constitutio-
bus sunt statutz.

4 Beneficia itaque *Simoniacè* impetrata vacant, impetratio est nul-
la, collatio invalida: *d. c. cum detestabile. 2.* Ut neque, inquit, provisi
possint fructus suos facere, sintque ultra excommunicati, nec possunt
absolvi ab excommunicatione ab alio quam Summo Pontifice, nisi in
solo

Corvinus
De Personis
et Benef. Ecclesiast.

G IV

32

solo articulo mortis; & teneantur ad fructuum restitutionem cum periculo animæ suæ perceptorum. Jubetur & in d. c. *infinatum*. 13. ut notoriè diffamatus habuissè simoniacum ingressum, amittat beneficium (id est beneficii possessionem, cum nullum habeat jus.) Nec juvatur præscriptione temporis: per regulam Cancellariæ de *triennali possess.* Quia habet ingressum vitiosum: *can. ordinationes*. 113. *cum can. sunt nonnulli*. 114. I. qu. 1. Cum pacta Simoniaca, imò pretium, favor & obsequium pro beneficio rejiciantur. *d. canonib. & c. cum pridem. & suo. de pactis. c. constitutus. de transaction.*

Sed cum Simonia sit triplex, *Realis, Mentalis, & Conventionalis*; 5
d. can. sunt nonnulli. discutiendum an de omnibus Pauli II. definitio sit recipienda.

Realem (quæ in dando & accipiendo consistit) definitione cano- 6
num & constitutionum recipi, est indubitatum. *Ludovic. Gomef. ad d. regulam de triennali possess. qu. 12.* Verba enim cum effectu intelliguntur. *c. relatum. de Cleric. non residentib. Petrus Gregor. d. loco num. 1. Dartis de benef. sect. 11. vers. his tamen.*

Mentalis (quæ citra omnem conventionem expressam vel taci- 7
tam, mente tantum concipitur; ut si quis affectu quodam animi, & ut aucupetur humanum favorem, auferat alicui beneficium; Vel si ambiat beneficium, non ut proficiat in spiritualibus, sed ut bonis abundet temporalibus: sola namque intentio hanc Simoniæ speciem inducit; *c. tua nos. 34. c. mandato. 46. de Simonia.*) non inducit beneficii privationem, nec ipso jure, nec per sententiam, nec obligat ad restituendum illud quod est acceptum, sive spirituale sit, sive temporale: imò aboletur per solam poenitentiam. *d. c. mandato. 46. Petr. Gregor. d. loc. Dartis d. loco.*

Contra est in *Simonia Conventionali*, seu ea quæ fit promissione; 8
in qua tenetur Simoniacus non minus quam in reali ad restitutionem fructuum & beneficii: *c. nobis. 27. eod.* & privatur ipso jure, non per sententiam: Cum æquiparentur dare & promittere pro beneficio. *Pa- norm. & Felin. ad d. c. tua nos. 34. Duaren. de benef. cap. 6. Petr. Gregor. d. loco. Dartis d. loco, vers. Contra est.* Nec aliter sensit Papa Paulus II.

fi quis commodè & absque cavillatione constitutionis eius verba interpretetur.

Sunt tamen qui contendant de datione tantum, non etiam promissione intelligendam esse constitutionem: *Cassad. decis. 5. Gomel. d. loc. ref. Guiliel. quend. Collectan. in collect. decis. tit. de constit. decis. 5.* quorum rationes levissimas hic referre, non est operæ pretium.

9 Quæ omnia accipienda sunt de Simoniacis manifestis, non occultis; quia Ecclesia non iudicat de occultis. *c. nobis. 27. de Simonia. c. an. Ut Eccles. benefic. sine diminut. confer.* Paria enim sunt secundum iudicium exterius, non esse, vel non apparere. *l. in lege. 77. ff. de contrab. empt. vend.* Ideo Simoniacus eo modo quamdiu occultus est, censetur vel præsumitur habere titulum coloratum, ex communi præsumptione, quod bonus quilibet habeatur, donec de contrario liqueat. *c. fin. de præsumpt.* Suspendus tamen est quod ad se pertinet. *can. 1. & 2. caus. 1. qu. 3.*

10 Laborantibus tamen occultæ Simonix infamia, indicitur purgatio Canonica. *c. de hoc. 11. de Simonia.*

11 Inter Simoniacas provisiones habitum est, à Laicis beneficiorum accipere investituras: Unde Henrici IV. Imperatoris, sibi Beneficiorum investituras vindicantis, tempore, Henriciana dicta est hæresis: *testis Abbas Ursbergensis.* Ob quam, & alia quædam, ipsi ab Electoribus Imperium ademptum, & datum Filio eius Henrico. *Heginoldus in Chronis Sclavorum cap. 32.*

12 Extat & constitutio ex Concilio Parisiensi *cap. 8.* & in *can. si per ordinationem. 5. sub dist. 63.* ut; *Si quis per ordinationem regiam, honoris, scilicet Episcopalis, culmen pervadere nimia temeritate præsumpserit, à comprovincialibus loci illius Episcopis recipi nullatenus mereatur, quem si debite ordinatum cognoscunt, &c.*

13 Secundum crimen, ob quod Beneficium amittitur non per sententiam; ut putant *Alphons. à Castro lib. 2. de iusta hæretic. punit. cap. 9. Sennancas de Cathol. Instit. cap. 46. num. 72. Zerola in praxi Episcop. 1. part. verb. Privat. princ. & alii.* sed ipso jure est Hæresis: Primo per text. in *c. cum secundum leges. 19. de hæretic.* ubi bona hæreticorum ipso jure confiscantur & eis privantur: Nam verbo *Bonorum*, etiam Ecclesiastica continentur Beneficia. *c. 1. de præbend. & l. Bonorum. ff. de verb. Signif.*

Corvinus
De Personis
et Benef. Ecclesiast.

G IV.

32

Signif. ubi Rebuff. & in praxi tit. de Simonia in resignatione. num. 31. & Quintanaduennas lib. 2. Eccles. cap. 10. num. 93. cum seq. Quamvis enim in beneficiis, cum non sint transitoria ad fiscum, non sit locus confiscationi, est tamen privationi. *Achilles decis. 345. seu I. de heret. num. 1.* Secundò per text. in *c. ut commissi. 12. §. privandi. de heretic. in 6.* ibi verba; *vel privatos nuntiandi*; sunt accipienda expositivè; id est, privatos nuntiandi. *ut ibi voluit Joan. Andr. Dominic. Francus. Abbas in c. inter dilectos. de excessib. Pralat. num. 11.* Estque hæc sententia communis; *Flam. Paris. lib. 3. de resignat. qu. 1. num. 31. cum seq.* eamque sequuntur plures citati per Garciam, *de benefic. 11. part. cap. 10. num. 1.* Et sic judicatum fuisse refert Papius *Placitorum lib. 3. tit. 6.*

Nec solum ipsi Hæretici sic privantur; sed & Illorum receptatores, fautores, defensores: *d. c. ut commissi. §. privandi.* Sententiam requirit Covarruvius *lib. 2. variar. cap. 8. num. 4. per c. excommunicamus. §. credentes. vers. si verò Clericus. eod.* Rectè secundum jus vetus; Non novum; *in d. §. privandi,* & constitutionem II. Papæ Nicolai III. quæ est in Bullario *tom. 1. fol. 30.* nec non constitutionem 29. Pii V. *incipient. Cum ex Apostolatus.*

Ira & Hæretici credentes, receptatores, defensores & fautores eorum, ipsorumque filii, usque ad generationem secundam, ad ullum Ecclesiasticum beneficium admitti vetantur: quod si fiat, factum declaratur irritum & inane. *c. 2. §. hæretici. de heretic. in 6. d. constitutio Nicolai III. Joan. Andr. in d. c. commissi. & ibi Dominic. d. §. privandi num. 4. & Francus. num. 3. Enriqu. & Anania in c. vergentis. de heretic. Lambert. de jure patronat. 1. parte. 2. lib. qu. 9. art. 6.*

Imò & qui ad preces hæreticorum, Dignitates, Personatus, aut alia quæcunque beneficia Ecclesiastica fuerint assequuti, eis ipso jure privantur. *d. c. 2. §. ad hæc. eod. in 6. Præposit. post Dominic. ad can. quo jure. dist. 8. Compostellan. ad c. quod sicut. de election. Felin. ad c. 2. de rescript. Petr. Gregor. d. loc. num. 5.*

Apostatas, (quos ad Clericatum promoveri non posse certum est: *can. fin. dist. 50.*) ipso jure amittere beneficia, concludunt omnes Interpretes. *Dart. d. loc. vers. Apostatam. Rebuff. in praxi. tit. de modis amittendi beneficia. num. 47. Gonzalez. Gloss. 15. num. 66.* Cum & ipsi
Hære-

Hæretici & plus quam Hæretici sint. *Abb. in c. 1. de Apostat. num. 3.*

15 Vulgo similes judicantur Schismatici, quia inter hæresin & schisma parum interest; *can. 26. inter. 24. qu. 3.* Quod verum si sit Schisma cum hæresi; *Rebuff. d. tit. num. 29. Flamin. Paris. lib. 3. de resignat. qu. 1. num. 36.* ceterum si absit hæresis, multum jus expressum, ubi ipso facto priventur beneficiis. In *c. 1. de schismatic. in fin.* pœna tantum suspensionis infertur eis, qui sponte juraverunt se servaturos Schisma. Interdum dubitatur an sint Excommunicati: *Panorm. in Rubrica de Schismate.* Nec excommunicantur in *can. de Liguribus. 23. qu. 4.* Nec in *c. 2. eod.* Nec in *can. nulli. dist. 19.* Et Schismata aliquando magis accedunt ad *ἁγροναγορίας*, quam *ἁιρέσεις*. Illas vocat D. Basilus congregationes, quæ reculantibus Presbyteris, vel Episcopis, vel populis disciplinam non ferentibus fiunt; hæreses verò sunt alienationes à fide, Schismata sunt ob quæstiones Ecclesiasticas, diffidia. *ex Epist. 1. D. Basilii ad Amphilocho. Dartis d. loco, vers. vulgo.*

Sed quicquid sit, jam in Bullæ Coenæ Domini casu primo absolute excommunicantur Schismatici. *Azor. lib. 8. cap. 20. qu. 5. & explicantes Bullam. ibid. Suarez. 5. tom. disput. 21. sect. 2. à num. 12. Garc. de benef. d. p. 11. cap. 10. num. 158.*

16 Ob perduellionis crimen etiam vacant ipso jure Beneficia, absque ulla privatione seu depositione perduellis. *c. felicit. de penis. in 6. Concil. Toletan. citat. apud Burchard. lib. 25. cap. 26. cum seqq.*

Idem cenent de eo qui violentas manus iniecit in Cardinalem, vel alia violenta procuraverit infligi Personis Ecclesiasticis: *d. c. felicit. ult. & Clem. 1. & 2. eod.* Putate in juste. Non si juste, ut se defendendo. *c. significasti. 2. de homicid. c. si verò. 3. de sentent. excommunic.* Permittit enim defensionem Naturale Jus & Lex; *l. ut vim. 4. ff. de Just. & jur. cum simil.* & qui auctoritate Legis facit pœnam non meretur. *can. qui peccat. 23. qu. 4. l. Gracchus Cod. ad Leg. Jul. de Adulter.*

17 Perjurium, puta judiciale; *Staphileus de literis gratia. tit. de variis modis. §. quando quis veniat privand. beneficio. num. 8. Rebuff. in praxi. tit. de pacific. possessorib. num. 268. Bernard. Diaz. in praxi criminali. cap. 92. & ibi Salcedo. Mandos. de signatura gratia. tit. de privatione. vers. impetratur etiam. justa causa est Beneficium auferendi Clericos non ipso jure, ut vult Rebuff. d. loco, num. 269. & in repetit. rubrica*

Corvinus
De Personis
et Benefic. Ecclesiasticis

G IV.
32

brica de rescript. num. 1. sed per privationem & depositionem. c. quere- lam. de jurejur. c. per venit. de fidejussor. Innoc. in c. inter dilectos. de excess. sibi. Prælator. Abbas & Felin. in d. c. querelam. & in c. 2. de rescript. & ibi Decius & Ripa. Corras. de benefic. 3. part. cap. ult. num. 11. & 12. Duaren. de benefic. lib. 8. cap. 6. Jul. Clarus lib. 5. recept. sent. §. per jurium.

Falsum commissum in literis Apostolicis privat etiam Beneficiatum suis beneficiis. c. ad falsarium. 7. de crim. falsi. non ipso jure, ut volunt Abb. Anania & alii ibid. Rebuff. d. tit. de mod. amitt. benefic. à num. 43. Garcias d. loco, num. 170. & alii. sed per sententiam: Falsi enim crimen longam exigit indagacionem. Papius 3. som. Notariorum. lib. 2. pag. 91. Petr. Gregor. d. loco, num. 12.

Sacrilegium; cum infamet, can. infames. 6. qu. 1. & promove- ri impediatur; c. venerabilem. vers. numquid enim. & ibi Gloss. verb. sacrile- gum. de elect. privat etiam Beneficiatum beneficio per sententiam. Rebuff. d. tit. à num. 56. Cum sit delictum grave, & depositione dignum. can. si quis presbyter. dist. 50. Rebuff. de pacific. possessor. num. 248. Bern. Diaz. in praxi crim. cap. 87. num. 2.

Quod ad scortatores publicos, concubinarios, adulteros, & mascula Veneri deditos attinet, certum est eos non privari beneficiis ipso jure, sed per sententiam. c. sicut. c. si autem. si cohabitatur. Cleric. & mulier. c. Clerici. c. tanta est. de excessib. Prælator. tot. tit. de Concubinar. in Pragm. Sanct. & tit. de publicis Concubinariis. in Concord. Galliar.

De homicidis vulgo statuunt Doctores, nisi homicidium sit gravissimum, veluti per Assassinos; c. 1. de homicid. in 6. & ibi Dd. Suar. d. tom. 5. disp. 44. sect. 4. Felin. in c. acquisitionis. num. 5. de accusation. Farin. consil. 24. num. 5. aut in Episcopos & Rectores Ecclesiæ: d. c. felicitis. de pœnis. in 6. c. in quibusdam. eod. Rebuff. d. tit. de modis amitt. benefic. num. 45. Toletus in Summa. edit. noviss. lib. 1. cap. 88. vers. 7. Clem. 1. eod. Molina de justit. tract. 3. disp. 65. num. 7. aut per partitium sit, commissum; Felin. in d. c. inquisitionis. Rebuff. d. tit. num. 47. Corras. de benefic. part. 1. cap. 6. num. 15. non privari homicidam beneficiis ipso jure; sed privandum esse per sententiam: per c. cum non ab homine. 10. de judic. c. Clericis. Ne Clerici vel Monachi. c. ex literis. de excessib. Prælator. c. 1. de Cleric. pugnant. in duello. Capella Tholosana. decis. 208. Bern. Diaz. in praxi crim. canon. cap. 94. & ibi Salzedo. addit. 1. Placa de delict. cap.

cap. 11. num 2. *Clar. recept. sent. §. homicidium. num. 21. Zerola in pract. Episc. 1. parte. verb. privatio. §. 2. & 2. part. verb. Clericus. §. 6. Toletus d. loc.*

22 Quæ opinio suspecta: Propter d. c. *inquisitionis. 21. pr.* quod dicit homicidium impedire beneficii retentionem etiam post poenitentiam: ibique excipitur homicidium: Et in c. *ult. de tempor. ordinat. & c. nisi. 10. de renunt.* dicitur, non licere post poenitentiam peractam dispensare cum homicida, ut in ordinibus susceptis ministret, aut beneficium retineat; cum tamen in aliis criminibus, adulterii, perjurii & falsi testimonii, ibi contra respondeatur. Unde putarem per homicidium simplex beneficium vacare ipso jure. Ad locos, quibus Interpretum nititur opinio, dupliciter responderi potest: Nempè; *Primo. d. c. cum non ab homin. e. s. literis. d. c. 1. de Clericis.* quandoque de facto deponi eos qui ipso jure depositi sunt, non expectata sententia. *Secundo;* Aliud esse, cum datur indirectè consilium cadis perpetranda, vel cum judicium sanguinis peragitur ab Ecclesiasticis personis, aut ab eis pugnatur in duello, homicidio non sequuto: aliud cum homicidium reipsa & de facto ipso perpetratur à Clerico: ut illis casibus cum illo dispensari possit facilius, hoc verò difficilius. *d. c. 1. de Cleric. pugn. in duello.* Nisi illis casibus Assassinis tale consilium dederint, aut eos receperint: *d. c. 1. de homicid. in 6.* vel nisi ipsi Patroni occiderint suos Clericos, vel occidi curaverint: & ira hæc duo capita definiunt quidem, tali homicidio, sicut omni, beneficium amitti, & insuper addunt homicidio non sequuto amitti beneficium, eo per se vel per alium procurato, & multo magis sequuto. *Dartis d. loc. vers. secundo.*

Imo dicta communis Doctorum opinio, post Concilium Tridentinum. *sess. 14. de reformat. cap. 7.* hodie neque in foro interno, neque in foro externo procedit. *sec. Major. de irregular. lib. 5. cap. 48.*

23 Præter crimina, quæ jam recensuimus, generaliter est dicendum, si quid gravius admisserit Beneficiarius, aut si quæ infamia nota eidem sit inusta, eum privandum esse beneficio: Non enim omnia crimina certa comprehenduntur definitione: Sed prudentis judicis est, in his quæ expressis videntur similia eandem sequi regulam. *Abbas in c. & si Clerici. 9. de judic. Duaren. d. loco. vers. præterea. Dartis d. loco. vers. ult.*

24 Quod de infamia diximus, accipiendum est de ea, quæ jure ac legibus irrogatur; non de ea quæ ab hominum proficiscitur opinione. *Abbas in c. per inquisitionem. de elect.*

25 Præterea ob infamiam juris non vacat beneficium ipso jure, sed privatione ac depositione opus est. *not. in c. querelam. de jur. jur. Quamvis in muneribus dignitatibusque profanis & civilibus sit aliud constitutum. l. 2. §. miles. ff. de his qui notant. infam. 1. infamia. 8. Cod. de decurionib.*

LIBER

CORVINUS
De Personis
et Benefic. Ecclesiast.

G IV.
32